

**Göğüs Kalp Damar Anestezi ve
Yoğun Bakım Derneği**

19 Ulusal Kongresi

16 - 19 Mayıs, 2013

Karadeniz Teknik Üniversitesi / Trabzon

Akılcı İlaç Kullanımı

SELİME TOPRAK
Malatya Devlet Hastanesi

İL AÇ ...

- M.Ö. 300 : Al, bu kökü ye.
- M.S. 1000 : O kök kötü! gel, bu duayı oku.
- M.S. 1850 : O dua batıl inanç. Al, bu iksiri iç.
- M.S. 1940 : O iksir yılan yağı. Al, bu hapi yut.
- M.S. 1985 : O hap etkisiz. Gel, bu antibiyotiğı al.
- M.S. 2000 : O antibiyotik artık işe yaramıyor. "Al, bu kökü ye..." Her derde deva...

TIP TARİHİNDEN

- 1821'de Cenevreli hekim Coindent iyotun guatr hastalığına iyi geldiğini bulur
- İyotun aynı zamanda
 - İştah açıcı, afrodisyak etkisi farkedilir
 - Kullanım yaygınlaşır
- Sonuçta
 - İntoksikasyon, ölüm

Akılcı İlaç Kullanımı

İLAÇ ...

- Çok eski çağlardan beri kullanılan ilaç
- Günümüzde artan sayı ve çeşitliliği,
- Modern tıbbın en temel tedavi aracı,
- Sadece hastaneler ve eczanelerle sınırlı olmayıp, toplumun her kesimini ilgilendiren tüketim ürünü,
- Gerektiğinden fazla ya da az kullanılması ,
- Kişilere ve topluma zarar vermesinin yanında,
- Kaynakların da boşa harcanmasına sebep olur.

İL AÇ

- Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre,
- Dünya genelinde tüm ilaçların yaklaşık % 50'si uygun olmayan şekilde reçetelenmekte, satılmakta veya uygulanmaktadır.
- Tüm hastaların yarısından fazlası da ilaçlarını doğru şekilde kullanamamaktadır.

AKILCI İLAÇ KULLANIMI (AİK)

- 1985 DSÖ Kenya-Nairobi toplantısında,
- İlaç kullanımı ilk kez, akılcı bir çerçevede değerlendirilmiştir.

Kişilerin klinik bulgularına ve bireysel özelliklerine göre;

- uygun ilacı,
- uygun süre ve dozda,
- en uygun maliyetle ve
- kolayca sağlayabilmeleri olarak tanımlanmaktadır.

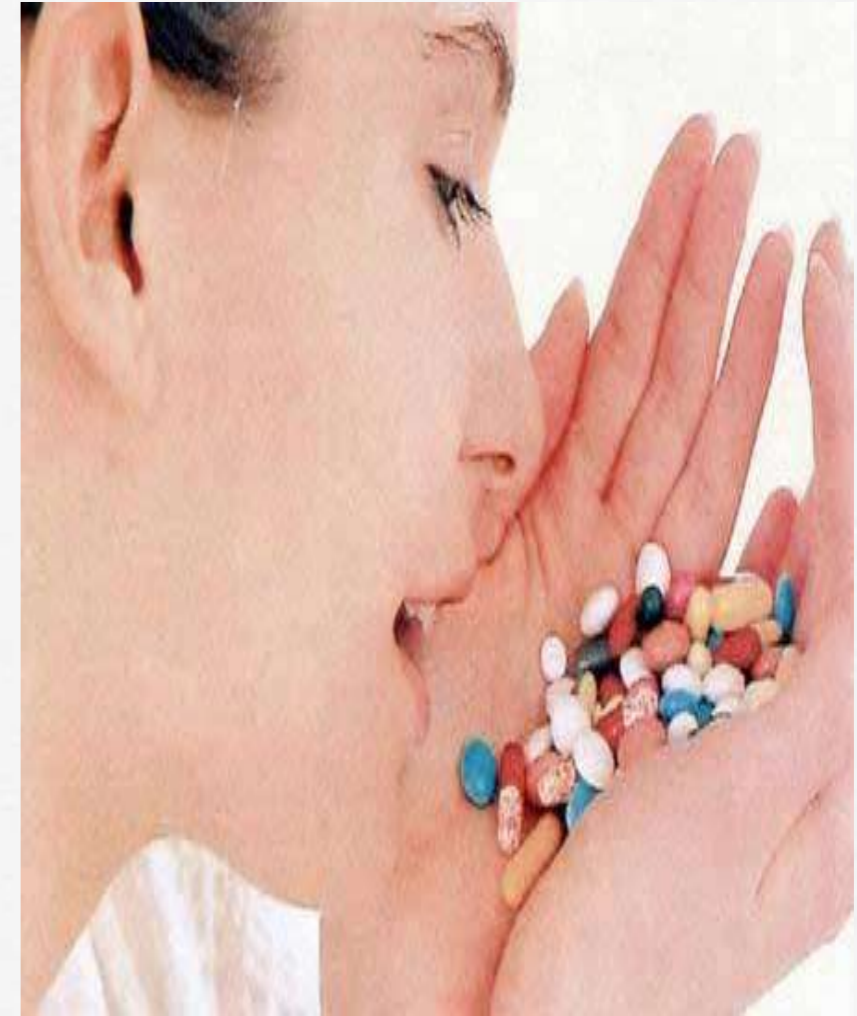
8 DOĞRU KURALI

- Doğru tanı,
- Doğru ilaç,
- Doğru hasta,
- Doğru doz,
- Doğru süre,
- Doğru uygulama yolu,
- Doğru etki,
- Doğru kayıt.

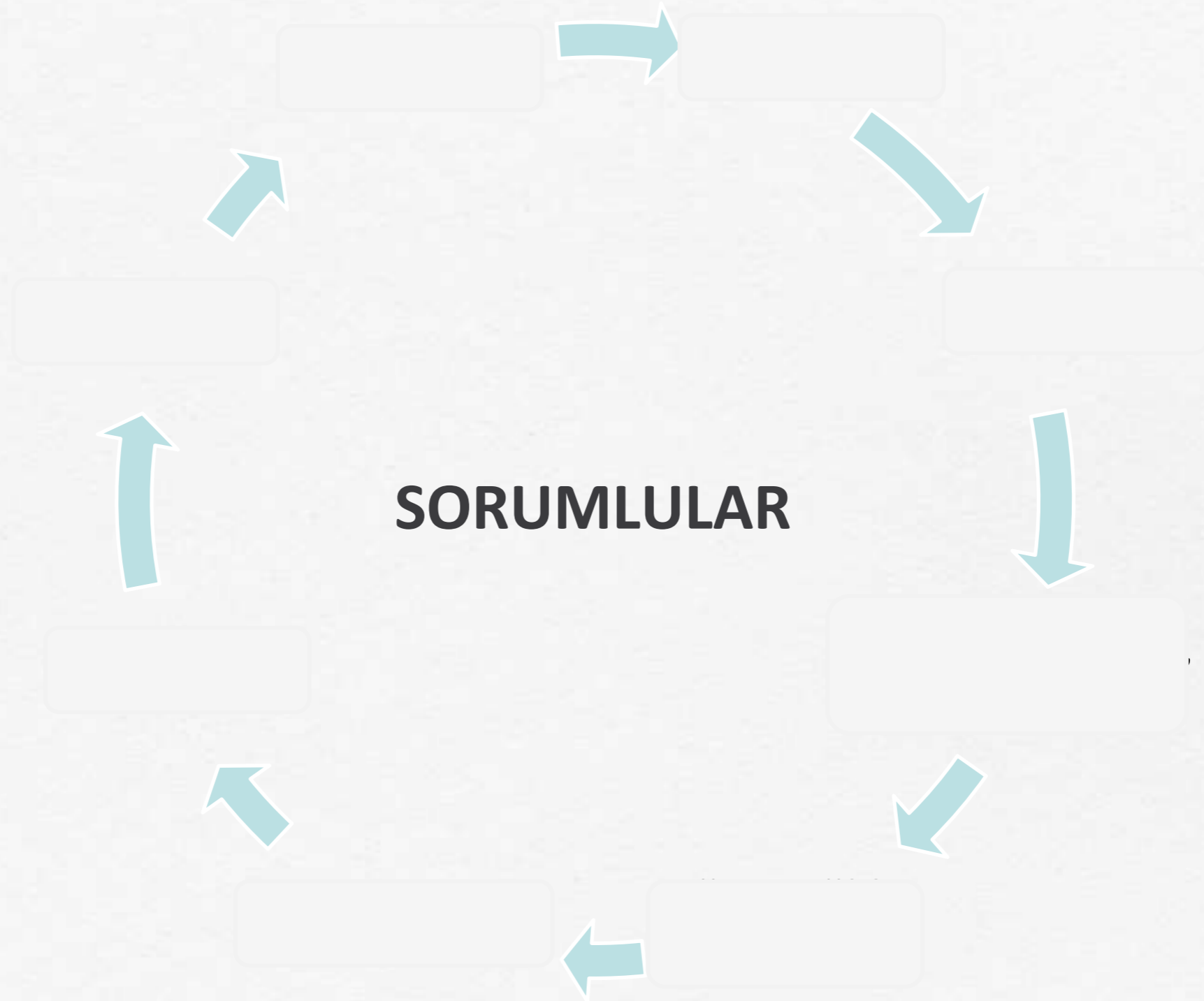

AİK İLKELERİ

- Etkililik
- Güvenlilik
- Uygunluk
- Maliyet

SORUMLULAR

ÜLKEMİZDE AİK

- Sağlık Bakanlığı bünyesinde, Akılcı İlaç Kullanımı ile ilgili çalışmalar, yaklaşık 20 yıldır sürmektedir.
- 12 Ekim 2010 tarih ve 6420 sayılı Bakan Oluru ile, İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü bünyesinde, Akılcı İlaç Kullanımı Şube Müdürlüğü kurulmuştur.
- 19 Mart 2012 tarihinde Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu Bünyesinde Akılcı İlaç Kullanımı, İlaç Tedarik Yönetimi ve Tanıtım Dairesi kurulmuştur.
- 01.07.2011 tarihinde “Sağlıkta Performans ve Kalite Yönergesi” yürürlüğe girmiş ve Hastanelerde Hizmet Kalite Standartlarına Akılcı İlaç Kullanımı ile ilgili maddeler eklenmiştir.

Hastanelerde SKS

ilacım ne eksik, ne fazla

Hasta olduğunuz zaman, kendi kendinize ilaç kullanmayın. Önce doktorunuza başvurun. Hastanızın ilaçları için, doktorunuza sızın ve miktarını bildirin.

Nasıl neyi doğru kullanırım?

- İlaçları yalnızca doktorunuzun verdiği reçelere kullanın ve reçel miktarına ve sıklığına uyun.
- Hastanızın gebelik, kullandığı ilaçlar ve başka ilaçlar hakkında doktorunuza danışın.
- Hastanızın diğer ilaçları hasta ilaçları veya diğer reçel miktarına göre kullanın.
- Hastanızın ilaçları doğru şekilde kullanmasını öğretin.
- Hastanızın ilaçları doğru şekilde kullanmasını öğretin.
- Hastanızın ilaçları doğru şekilde kullanmasını öğretin.

T.C. Sağlık Bakanlığı
www.saglik.gov.tr

ilaçları belirle süre mik kul
ilaçları çocu ulaş ye sa
ilacı ne eks ne sa
hekim çok ilaç sorm değil. iyileştirir
doğru ilaç

Tasarım 2 - Duvar Üstü Teşhir

A4, A5 ve 1/5 A4 ebadında broşürleri taşıyabilir.

SKS AİK EKİBİ

- İlaç ve hizmet alımından sorumlu başhekim yardımcısı
- En az üç farklı branştan birer hekim
- Hastane başeczacısı
- Hastane başhemşiresi (Sağ. Bak. Hiz. Md.)
- Hastane farmakovijilans sorumlusu
- Hastane hasta hakları birimi sorumlusu
- Varsa farmakoloji uzmanı hekim
- Varsa bir klinik eczacı

AİK EKİBİNİN GÖREVLERİ

- Hasta ve personele yönelik eğitim faaliyetleri planlanmalı ve uygulamalarla farkındalık sağlanmalıdır.
- 3 ayda bir veya ihtiyaca göre daha sık, ekip sorumlusu başkanlığında en az 5 üyeye birlikte toplanmalıdır.
- Personele ve hastalara yönelik ön-değerlendirme anketleri yaparak hastane politikası oluşturmalıdır.
- Sağlık personeline, hastalara periyodik eğitimler düzenlemeli ve sonuçlarını 6 ayda bir İl Sağlık Müdürlüğü'ne iletilmelidir.

ADVERS ETKİ

- İlaçların bilinçsizce kullanımı bir çok halk sağlığı sorunlarına yol açmaktadır.
- Birçok ilaç ölüme bile neden olmaktadır.
- Advers etki bildirimleri ilaç güvenliğinin sağlanmasında oldukça önemlidir.
- Advers etki bildirimleri ilacın üretim aşamasında ilaç güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalar yapılmasına imkan sağlamaktadır.

FARMAKOVİJİLANANS

- 1985 yılında, Türk İlaç Advers Etkilerini İzleme ve Değerlendirme Merkezi (TADMER) kurulmuş ve 1987 yılında DSÖ Uluslararası İlaç İzleme İşbirliği Merkezi'ne 27. üye olarak kabul edilmiştir.
- Türkiye Farmakovijilans Merkezi (TÜFAM)
- Akılcı İlaç Kullanımı'nın ayrılmaz bir parçasıdır.

ADVERS ETKİ

- ABD'de 4. sıklıkta ölüm nedenidir.
- Tahmin edilen, ilaçlara bağlı morbidite ve mortalite giderleri ABD'de 30 milyon- 130 milyar dolar
- Advers etkiler ABD ve Avustralya'da hastaneye yatışların % 4-6'sından sorumludur.

HUG, 2010

- ABD'nde bir hastanede retrospektif olarak taradıkları 1200 hasta dosyasını değerlendirdikleri çalışmalarında, hastanede yatarak tedavi alan hastalara verilen zararın en büyük nedeninin ilaçlara bağlı olduğunu göstermiştir

YAN ETKİ

- İspanya'da yapılan bir çalışmada 350.000 hastanın yan etkiler sebebiyle hastaneye başvurduğu ve bu da acil hastaneye yatışların %1.69'unu oluşturmaktadır.
- İlaç yan etkileri her yıl çok sayıda ölüme neden olmasıyla ölüm nedenleri arasında ilk 4-6. sıralarda yer almaktadır .
- İlaç yan etkileri hastanede kalış süresini artırmakta ve hastaneye yatışların %3-5'inden sorumlu tutulmaktadır.
- Bu durum farmako-ekonomik açıdan oldukça yüksek maliyetli tedaviyle sonuçlanmaktadır.

AKILCI OLMAYAN İLAÇ KULLANIMI (AOİK)

- Polifarmasi (Çoklu ilaç kullanımı)
- İlaçların gereksiz ve aşırı kullanımı
- Klinik rehberlere uyumsuz tedavi seçimi
- Piyasaya yeni çıkan ilaçların uygunsuz tercihi
- İlaç kullanımında özensiz davranılması
(uygulama yolu, süre, doz..)
- Uygunsuz kişisel tedavilere başvurulması

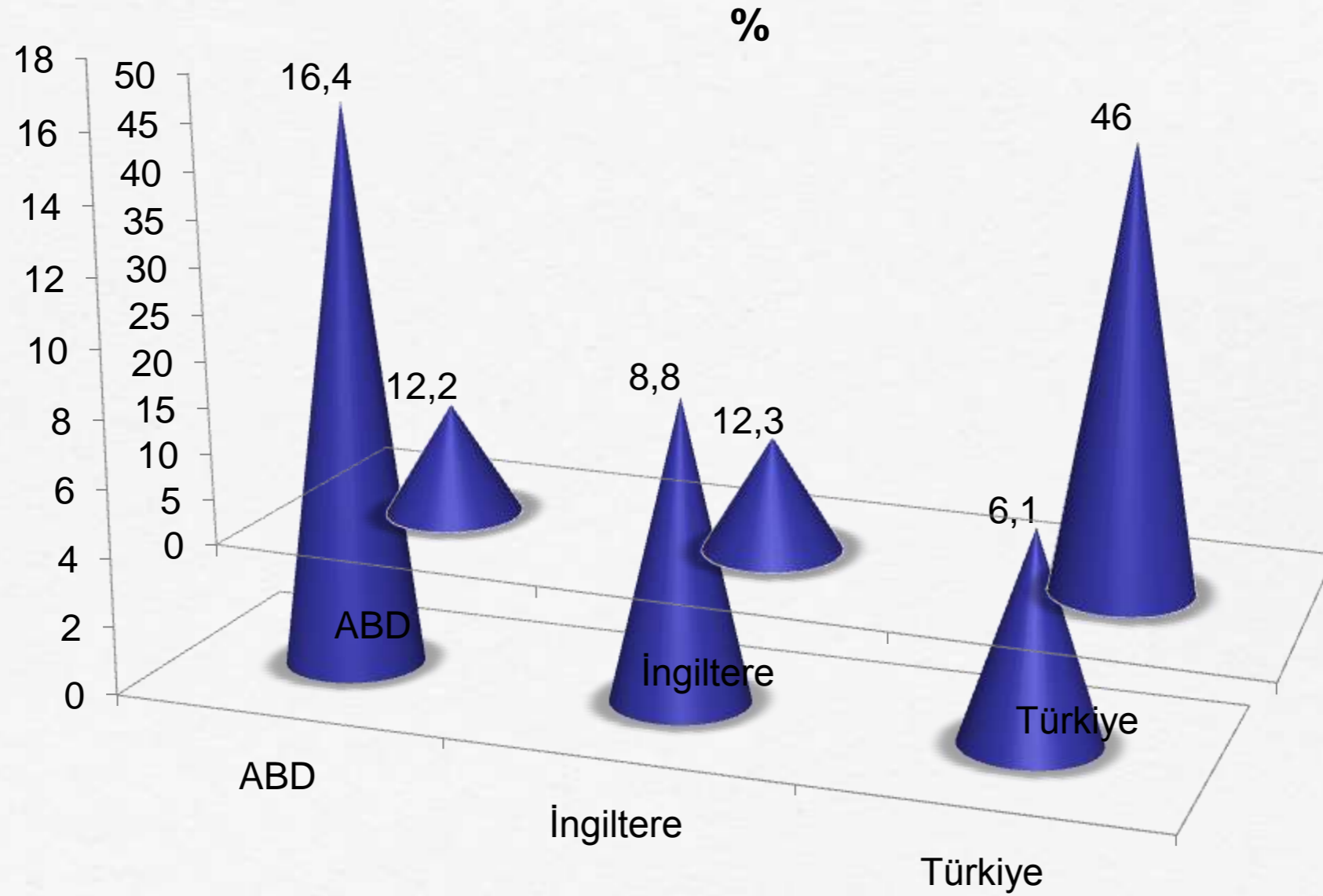
AOİK

- Gereksiz yere antibiyotik tüketimi
- Gereksiz yere enjeksiyon önerilmesi
- Gereksiz ve uygunsuz vitamin kullanımı
- Bilinçsiz gıda takviyesi ve bitkisel ürünlerin kullanımı
- İlaç-ilaç etkileşimleri ve besin-ilaç etkileşimlerinin dikkate alınmaması
- Uygun olmayan saklama koşulları

AOİK

- İlaçta israf konulu rapora göre;
 - Ülkemizde eczanelerdeki ilaçların ortalama %7'si kullanım süresi dolduğu için çöpe atılmakta,
 - Evlerde ise ilaçların %60'ının kutusu dahi açılmadan miadı sona ermektedir.
- Tüm bu çöpe atılan ilacın maliyeti ise yaklaşık 500 milyon doları bulmaktadır

Toplam sağlık harcamaları içinde ilacın payı

OECD 2008

İL AÇ TÜKETİMİ

2002

789

Milyon
kutu

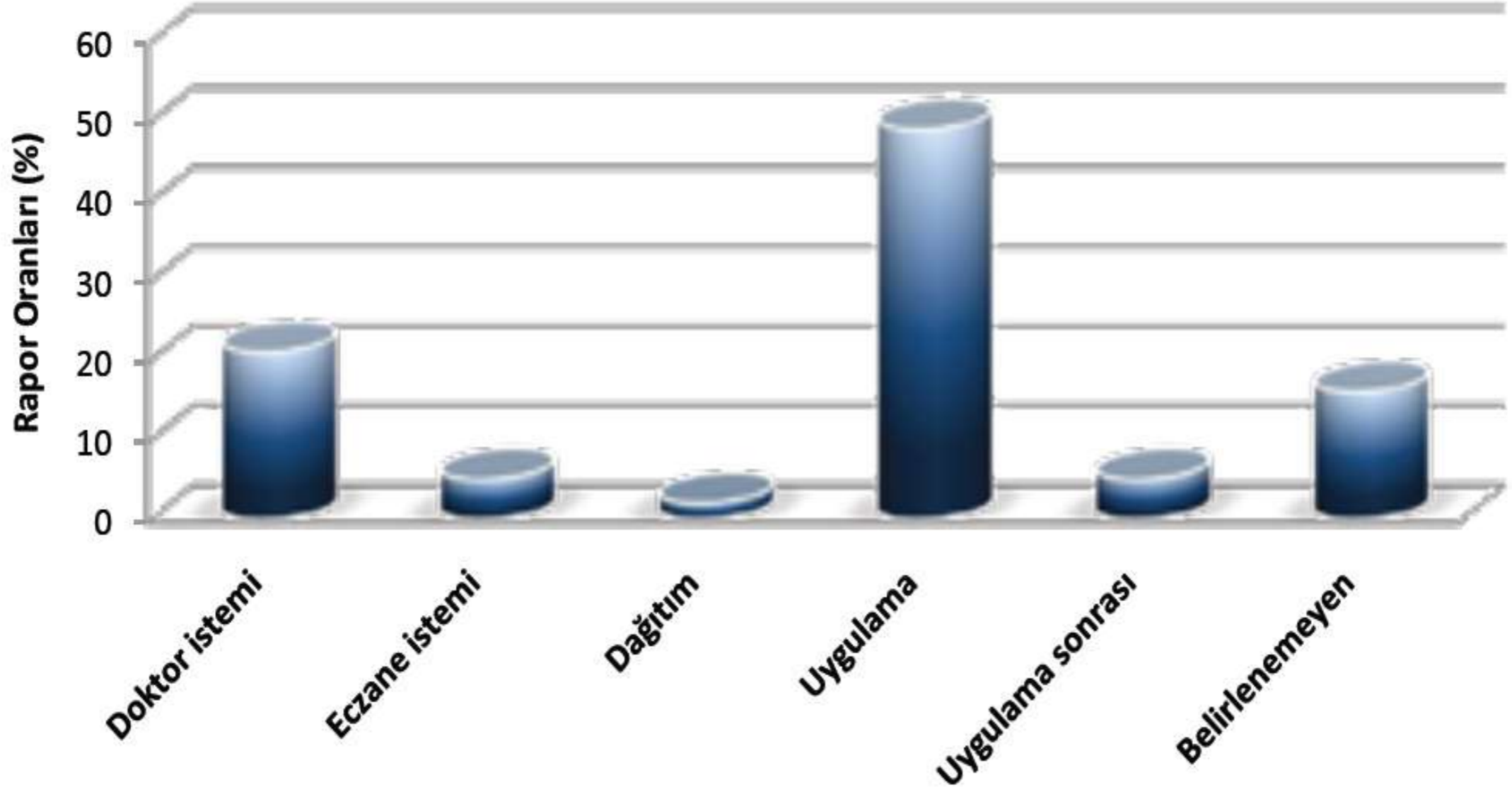
2011

1700

Milyon
kutu

SIK KARŞILAŞILAN İLAÇ GÜVENLİĞİ HATALARI

AOİK NEDENLERİ

Hekim ve eczacı açısından

- Bilgi ve eğitim eksikliği
- Kaynak yetersizliği veya kaynaklara pratik erişimin olmaması
- Günlük iş yükünün fazlalığı

İlaç üreticileri açısından

- Promosyonel açıdan hekim ve eczacıların teşvik edilmesi
- Hekim ve eczacıların yanlış yönlendirilmesi

AOİK SONUÇLARI

Tedavi kalitesinin düşmesi:

- Toplumda görülen hastalık ve ölüm sıklığında artma
- İlaç etkileşimlerinde artma
- Bazı ilaçlara karşı direnç gelişmesi
- Hastalıkların tekrarlaması ya da tedavi süresinin uzaması
- Advers olay görülme sıklığının artması

Kaynakların boş yere kullanılması:

- Tedavi maliyetlerinde artış ve dolayısıyla sağlığa ayrılan bütçede ilaç harcamalarının gereksiz oranda fazla yer tutması
- Tedavi süresinin uzaması nedeni ile zaman kaybı

AİK

- Tıp fakülteleri, sağlık okulları, hastaneler vb. kurumlarda AİK eğitimleri sürekli ve güncel olarak devam ettirilmelidir.
- Oryantasyon eğitimlerinde AİK anlatılmalıdır.
- AİK eğitimleri, hasta ve çalışan güvenliğinin sağlanmasında etkilidir.
- AİK Komitelerinin etkinlik ve işlevselliği arttırılmalıdır.

AİK

- Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de yanlış ve gereksiz ilaç kullanımı, tedavi maliyetlerini ve halk sağlığını etkileyen ciddi bir sorun olarak devam etmektedir.
- Bu nedenle AİK konusunda halkın ve sağlık çalışanlarının bilinçlendirilmesi ve eğitilmesi son derece önemlidir.

Şimdi anestezi uzmanı geliyor, seni
uyutacağız ve ameliyata başlayacağız.
Tamam mı? Kafana takma...

ANESTEZİDE AİK

- Antibiyotik Proflaksisi
 - İnsizyondan önce 60 dk içinde
 - Tekrar doz
 - Aşırı sıvı replasmanı
 - Uzun operasyon

ANESTEZİDE AİK

- Yaş Grubu (Pediatrik, Geriatrik hastalar)
- Gebe Hasta
- Alerji
- Etkileşimler (ilaç-ilaç, besin-ilaç)
- Eşlik eden hastalıklar
 - Kardiyak, Renal, Karaciğer Hastalıkları

Teşekkür ederim

©Gökçe Adıgüzel

